

Mieke Van Hecke, hoofd van het Katholiek Onderwijs, stelde gisteren dat het beleid om in de Vlaamse scholen een goede sociale mix te bereiken gefaald heeft. Raymonda Verdyck van het GO! trad haar grotendeels bij. De aanleiding van het betoog was de beslissing van de Nederlandse minister van Onderwijs om niet langer actief te investeren in gemengde scholen. Ogenschijnlijk hebben ze een punt. Ook het Minderhedenforum, het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen en de Scholierenkoepel kunnen namelijk niet anders dan concluderen dat we in de scholen niet staan waar we zouden moeten staan. Maar Van Hecke en Verdyck gaat gemakshalve voorbij aan de ware redenen voor het falen van het GOK-beleid. En als je die in overschouw neemt, concluderen wij dat de oplossing niet is om het streven naar een sociale mix op te geven, maar om het GOK-beleid meer armslag te geven.

Op één punt geven we hen overschot van gelijk. De kwaliteit van het onderwijs is de voornaamste bezorgdheid, meer nog dan de mate waarin scholen al dan niet gemengd zijn. Dat is de ware meetlat. Maar laat nu net op dat punt de ongelijkheid schrijnend zijn. De schoolresultaten van etnisch-culturele minderheden en kansarmen zijn in Vlaanderen minder goed dan die van kansrijke en 'autochtone' leerlingen, bewijzen diverse studies. Er is bijgevolg zichtbare nood aan initiatieven om die schoolresultaten op te krikken. Dat is alvast een eerste reden om extra te investeren in gelijke onderwijskansen.

Een duidelijk, coherent en (vooral) afdwingbaar GOK-beleid, met een kwalitatieve toekomstvisie is dus onontbeerlijk. Daar knelt nu nog het schoentje. Vooral het inschrijvingsbeleid is een onoverzichtelijk kluwen. We raden Vlaams minister van Onderwijs Pascal Smet dan ook aan om eenduidigheid en transparantie hoog in het vaandel te voeren. En om de scholen met hun neus keihard op hun verantwoordelijkheid te drukken. Zo kan men de écht vrije schoolkeuze waarborgen en vooruitgang in het onderwijs bewerkstelligen.

De vraag is echter vooral in welke mate de scholen zelf hier open voor staan. Zij zijn zelf mee verantwoordelijk voor het huidige gebrek aan transparantie m.b.t. de inschrijvingsregels. Uit eigenbelang. Want meer dan één school deinst er niet voor terug om bepaalde kinderen uit te sluiten (binnen of buiten de regels), met name etnisch-culturele minderheden en kansarmen. Bovendien komen financiële middelen bedoeld voor het GOK-beleid niet altijd hen ten goede die er behoefte aan hebben. Schoolbesturen zoeken vaak naar de achterpoortjes in de bestaande regels. Gelijke onderwijskansen zijn dan steevast het kind van de rekening.

Vorkomen dat dit gebeurt, vergt een simpele oplossing: haal alle achterpoortjes uit de regelgeving. Niet alleen wat betreft de inschrijvingen, maar ook betreffende de GOK-middelen, door controle op de effectieve aanwending hiervan op scholen. Want gelijke kansen worden momenteel niet afgedwongen, ze zijn een vrijblijvende optie. Zolang er achterpoortjes zijn, zullen er scholen zijn die net de segregatie verhogen in plaats van die tegen te gaan. En dat is de reden waarom etnisch-culturele minderheden en kansarmen gemiddeld onvoldoende tot ontplooiing kunnen komen. Om daar verandering in te brengen zijn zorg, begeleiding, respect en valorisering een noodzakelijke voorwaarde.

De keuze die de scholen (in alle netten) wacht is kortom cruciaal. Ofwel kiezen ze ervoor om aan te modderen zoals het voorbije decennium al te vaak gebeurd is. Met als resultaat dat noch de sociale mix, noch de kwaliteit van het onderwijs grote sprongen voorwaarts zullen maken. Ofwel kiezen ze ervoor om gelijke onderwijskansen centraal te zetten voor alle leerlingen. Om ook aan GOK-leerlingen vrije schoolkeuze te garanderen, zonder elk initiatief op dat vlak te fnuiken met een 'ja, maar...'. En om woorden in daden om te zetten.

Het Minderhedenforum, het Vlaams Netwerk en de Scholierenkoepel geloven rotsvast in die laatste aanpak. Het zomaar in vraag stellen van het GOK-beleid, zoals het Katholiek

onderwijs en het GO! gisteren deden, werkt op termijn contraproductief. Een positief onderwijsproject met verifieerbare, afdwingbare gelijke kansen en goed aangewende middelen voor iedere leerling is wat wij voorstellen. Niet omdat we een sociale mix als het ultieme doel voor ogen hebben. Maar omdat reële gelijke onderwijskansen de algehele kwaliteit van het onderwijs ten goede komen.

Naima Charkaoui, directeur Minderhedenforum

Timur Michelashvili, voorzitter Scholierenkoepel

Sieg Monten, stafmedewerker onderwijs, Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen